

نور سیده

کودک و نوجوان

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

«کودکان را از اوان کودکی به خواندن عادت دهید، خواندن با تدبّر، با تحقیق با تعامل...»

رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله العالی)

کتابدار عزیز:

سلام؛

ذهن آماده و شخصیت حسّاس کودکان به گونه‌ای است که در مقایسه با سایر اقشار جامعه، به آسانی می‌توان مسائل را به ایشان منتقل و در ضمیر ایشان نهادینه کرد؛ والدین و همه مسئولان در قبال آموزش و پرورش این قشر مهم تأثیرپذیر امروز و اثرگذار بر فردا، وظیفه‌ای خطیر دارند. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور نیز با دقت به این مهم تلاش دارد با ایجاد و تقویت بخش کودک کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور به وظایف ذاتی و سازمانی خود در این خصوص عمل کند.

ارسال دومین بسته ویژه بخش کودک به کتابخانه‌ها در سال جاری، گامی است که معاونت توسعه نهاد در این مسیر برداشته است. این بسته مطالعاتی ویژه کودکان عزیز شامل ۳۷ عنوان کتاب در سه‌رده سنی خردسال، کودک و نوجوان و در موضوعات «کودک و دانش»، «داستان»، «رمان خارجی»، «دین»، «طنز»، «آموزش مهارت‌ها» و «شعر» دسته‌بندی شده است. نسخه PDF نورسیده کودک علاوه بر اینکه برای مطالعه مناسب است؛ می‌تواند به شما کتابدار علاقه‌مند، در راهنمایی کودکان به مطالعه کتاب‌های مفید کمک کند.

معاونت توسعه کتابخانه‌ها و کتابخوانی

دی ماه ۱۳۹۵

بیستتر بخوانید

بچه‌ها من هم بازی (۱): سبیل بابا نامیزونه

مؤلف: منوچهر احترامی؛ تصویر گر: سلمان طاهری

ناشر: انتشارات گل آقا

تعداد صفحات: ۷۵

منوچهر احترامی (۱۳۲۰-۱۳۸۷ ش.) شاعر و نویسنده طنزپرداز، از قدیمی‌ترین نویسندگان ادبیات کودک و نوجوان در ایران بود. کمتر کسی است که آثار شاخص او نظیر «حسنی نگو یه دسته گل» او را نشناسد. محتوای کتاب حاضر، مجموعه داستان‌های کوتاهی است که در سال‌های اوج هفته‌نامه گل آقا، هر هفته در ستون داستان‌ها چاپ می‌شد و طرفداران بسیاری داشت. چاپ این کتاب در سال ۱۳۹۵ با تیراژ ۲۰۰۰، به نوبت سوم رسید.

داستان‌های منوچهر احترامی، داستان‌هایی با محتوای طنز هستند که می‌توانند نکته‌های بسیار ظریفی را به کودکان و حتی پدر و مادرها بیاموزند. از نقاط قوت داستان‌های کوتاه وی می‌توان به گسترده بودن مخاطبانش اشاره کرد. درواقع نوشته‌های او می‌تواند هر فرد خوش‌ذوق و باسلیقه‌ای را در هر سنی، به خود جذب کند و خواننده بدون احساس خستگی، از خواندن داستان‌های طنزآمیز و آموزنده‌اش لذت می‌برد. روانی و سادگی قلم نویسنده، خستگی کتاب خواندن را به لنتی وصف‌ناپذیر تبدیل می‌کند و می‌تواند مخاطب را ساعت‌ها سرگرم کند. همه افرادی که به دنبال کتاب‌های طنز با مضامین اخلاقی و آموزش مسائل روز می‌گردند، می‌توانند از این کتاب استفاده کنند، به‌طورکلی بازه سنی مخاطبان کتاب را می‌توان از دوران کودکی تا کهن‌سالی معرفی کرد.

۱ بابابزرگ روی نیمکت پارک نشست. یک شokolat به من داد و گفت: «همین جا پیش من بنشین و تکان نخور.» من شokolat را که خوردم، گفتم: «بابابزرگ اجازه می‌دهی بروم پرنده‌ها را تماشا کنم؟» بابابزرگ هیچ نگفت. من گفتم: «بابابزرگ! اجازه می‌دهی بروم با بچه‌ها توپ بازی کنم؟» بابا بزرگ هیچ نگفت... من در چشم‌های بابابزرگ نگاه کردم، بابا بزرگ چشم‌هایش را بسته بود و خر خر می‌کرد... (ص ۵۱)

۲ تو اگر مرا دوست داشتی، وقتی که می‌دیدى من مریض شده‌ام، مشق‌هایم را برایت می‌نوشتی. تو اگر مرا دوست داشتی، همین‌طور ساکت روی تخت‌خوابت نمی‌نشستی و زلزل مرا نگاه نمی‌کردی. (ص ۱۰)

۳ حسنی بازیگوش است. وقتی که من و حسنی از خانه بیرون آمدیم، حسنی رفت به دنبال بازیگوشی و من او را گم کردم. تمام کوجه‌ها را به دنبال حسنی گشتم. تمام خانه‌ها را به دنبال حسنی گشتم... یک هفته تمام، همه‌جا را گشتم؛ اما حسنی را پیدا نکردم... (ص ۱۱)

ماه و روباه و کلاغ

نام مؤلف: زهره یحیی‌پور؛ تصویر گر: یاسمن ثروتیان

ناشر: آستان قدس رضوی، شرکت به‌نشر

تعداد صفحات: ۲۴

کتاب «ماه و روباه و کلاغ» از سری کتاب‌های پروانه، نوشته خانم زهره یحیی‌پور، نویسنده کتاب‌های کودکان و نوجوانان است. خانم یحیی‌پور، جایزه ویژه جشنواره کتاب‌های کودک و نوجوان را برای نوشتن این کتاب دریافت کرده است.

در این داستان هم مانند داستان معروف روباه و کلاغ کتاب‌های درسی، با یک روباه مکار و حيله‌گر مواجهیم که در پی یک کلاغ است؛ اما در اینجا، شخصیت سومی هم به نام «ماه» وجود دارد. ماه، از آسمان و زمین به سراغ روباه می‌آید تا روباه را از صفت ناپسند حيله‌گری نجات داده و با سایر حیوانات پیوند بزند. به کارگیری قوه تخیل از ویژگی‌های این داستان است. آمدن ماه از آسمان به زمین، شستن ماه با صابون و مواردی از این دست، تخیلات هستند که قصه را برای کودکان شکل داده‌اند. کتاب برای کودکان پنج تا هشت سال مناسب بوده و رده سنی «الف» و «ب» برای آن درج شده است.

کتاب، در ضمن داستان خود، آموزش‌های خوبی برای بچه‌ها دارد؛ عواقب کارهای ناپسند را به آن‌ها نشان می‌دهد و کمک‌کار بودن و همراهی کردن و به فکر هم بودن را در دوستی‌ها و رفاقت‌ها، به آن‌ها یاد می‌دهد. زمانی که ماه به روباه می‌گوید من از آسمان به تو، به درختان، و به همه حیوانات روی زمین نگاه می‌کنم و همه را دوست دارم، دارد به بچه‌ها حس دوست داشتن همه را یاد می‌دهد و این جمله مهم را که کسی که فقط یک نفر را دوست داشته باشد، دلش خیلی کوچک است. خواندن کتاب «ماه و روباه و کلاغ»، تجربه خوبی را برای بچه‌ها رقم می‌زند و می‌تواند در سنین بزرگسالی برای آن‌ها خاطره‌ساز باشد.

پاراگراف‌های برگزیده:

۱ رویاه سفید کنار مرداب، آتش روشن کرد. بعد چند تا کندهٔ چوپِ تر میان آتش انداخت تا دود آن زیاد شود. باد، دود آتش را به سمت پایین مرداب برد؛ جایی که بیشتر درختان بلند جنگل آنجا بودند و خانم کلاغه هم روی یکی از آن درخت‌های بلند لانه داشت. (ص ۳)

۲ رویاه ایستاد و به اطرافش نگاه کرد. از گوشهٔ مرداب نوری می‌تابید. درست حدس زده بود. یک چیز خیلی خیلی بزرگ و گرد توی آب افتاده بود. با آنکه گلی شده بود، نور سفیدی از آن می‌تابید. درحالی که چشم‌های رویاه از تعجب گرد شده بود، به آن نزدیک شد. (ص ۶)

۳ ماه آهی کشید و گفت: از آن بالا یک عالمه دود دیدم. ترسیدم جنگل دوست‌داشتنی من آتش گرفته باشد. پایین آمدم تا ابرها را بیدار کنم؛ اما یک دفعه سر خوردم و افتادم روی زمین؛ آن هم توی این مرداب! (ص ۱۰)

۴ خانم کلاغه آنچه را می‌دید، باور نمی‌کرد.

صابون را انداخت پایین و رفت روی ماه نشست. چند بار روی ماه چنگ کشید. چند تا نوک زد. ماه خندید و گفت: اِ!... چرا این طوری می‌کنی؟ تو رو خدا نکن! قلقلکم می‌آید. (ص ۱۸)

روزی که آموس بیمار شد

نام مؤلف: فیلیپ سی. استید / سمیرا ابراهیمی

ناشر: امیر کبیر، کتاب‌های شکوفه

تعداد صفحات: ۳۶

فیلیپ سی. استید نویسندهٔ جوان کتاب‌های کودک و نوجوان است و تمام هنر او خلق کتاب‌های مصور است. او کتاب‌های متعددی با همین ویژگی نوشته است و برندهٔ جوایز و مدال‌های مختلفی نیز شده است. به‌طور مثال، در سال ۲۰۱۱ کتاب «روزی که آموس بیمار شد» برندهٔ مدال کالدکات برای تصویرسازی شده و در سال ۲۰۱۰ نیز این کتاب، در لیست بهترین کتاب‌های مصور کودک، از دیدگاه نیویورک تایمز قرار گرفته بود. کتاب حاضر، یک کتاب ۳۶ صفحه‌ای مصور رنگی است و ویژهٔ گروه سنی «الف» طراحی شده و جزء داستان‌های تخیلی کودکان محسوب می‌شود. از آنجایی که این گروه سنی، قادر به مطالعه نیست و باید حتماً یک بزرگسال داستان را برای کودک بخواند، این کتاب با تصویرهای خوب و بسیار جذاب به کودک کمک می‌کند حتی بدون مطالعه و فقط با دیدن تصاویر، از جریان روایت داستان مطلع شود. تصویرگر با تصویرهای خود به خوبی داستان را روایت می‌کند و این نکته یکی از مزایای مهم کتاب، مخصوصاً برای این گروه سنی محسوب می‌شود و همان‌طور که گفته شد به همین دلیل برندهٔ جوایز و مدال‌های افتخار گوناگون شده است.

با توجه به موضوع داستان، این کتاب در آموزش و ایجاد حس همدلی و دوستی می‌تواند بسیار مؤثر باشد. هم‌چنین مریدان مقطع پیش‌دبستانی می‌توانند از این داستان به‌عنوان محتوای آموزشی خود استفاده کنند؛ چرا که آموزش مفاهیمی چون همدلی و دوستی و نظایر آن‌ها به کودکان، به‌صورت مستقیم نمی‌تواند راه مناسبی باشد و استفاده از چنین داستان‌هایی با محتوای موضوعات اخلاقی و مهارت‌های زندگی، می‌تواند در آموزش این مفاهیم به کودکان بسیار کمک‌کننده باشد.

پاراگراف‌های برگزیده:

۱

فیل سربازهایش را چید و رخ‌هایش را برق انداخت. لاک‌پشت، کش‌وقوسی به خودش داد تا خودش را گرم کند و برای مسابقه آماده شود. پنگوئن با صبر و تحمل نشست، تنها. کرگدن نگران بود که حساسیتش بدتر شود. جغد بالای کوهی از کتاب داستان نشست و با نگرانی سرش را خاراند. حیوانات با تعجب از خودشان پرسیدند: آموس کجاست؟ (ص ۱۸)

۲

آموس به لاک‌پشت گفت: «امروز برای مسابقه دادن خیلی خسته‌ام، بیا به جایش قایم- باشک بازی کنیم.» لاک‌پشت توی لاکش قایم شد. آموس هم زیر روتختی‌اش قایم شد. (ص ۲۹)

۴

آموس به دوستانش گفت: «کم‌کم حالم دارد بهتر می‌شود. متشکرم.» بعد از تخت پایین آمد و گفت: «بد نیست با هم چای بخوریم.» (ص ۳۲)

۳

آموس ساعتش را کوک کرد و گفت: «دارد دیر می‌شود. صبح باید به‌موقع به اتوبوس برسیم.» آموس به فیل شب‌به‌خیر گفت. و به لاک‌پشت شب‌به‌خیر گفت. و به پنگوئن شب‌به‌خیر گفت. و به کرگدن شب‌به‌خیر گفت. و به جغد شب‌به‌خیر گفت. جغد - که می‌دانست آموس از تاریکی می‌ترسد- قبل از خاموش کردن چراغ، برای او با صدای بلند یک داستان خواند. (ص ۳۴)

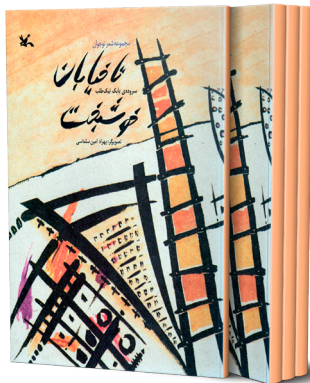

تا خیابان خوشبخت (مجموعه شعر نوجوان)

نام مؤلف: بابک نیک‌طلب

ناشر: کانون پرورش فکر کودکان و نوجوانان

تعداد صفحات: ۳۲

مجموعه شعر «تا خیابان خوشبخت»، شامل ۱۳ شعر در قالب‌های مختلف نیمایی، چهارپاره، غزل و مثنوی است که برای گروه سنی «د» تنظیم شده. موضوعات این اشعار، گوناگون است و به زمینه‌های مختلف اجتماعی و طبیعی می‌پردازد. اشعار این کتاب، از حس شاعرانه و لطافتی خاص برخوردار است که در کنار کاغذهای ضخیم کتاب و تصویرگری‌هایی که در آن‌ها از خطوط مهندسی مستقیم و زاویه‌دار استفاده شده، تقابل معناداری را بین ویژگی‌های ظاهری و محتوایی کتاب ایجاد کرده است. اشعار کتاب از حس تغزلی خاص بهره می‌برند که این مسئله باعث می‌شود بتوانیم بگوییم که او در شعر، سبکی مخصوص به خود دارد. خواندن اشعار این کتاب، برای بچه‌هایی که روحیه‌ی شاعرانه و استعداد شعری دارند، بسیار مفید است و می‌تواند بذر شاعری را در جان آن‌ها تقویت کند. شروع، از این سفر، یادگار مهربانی‌ها، در کوچه‌های خاطرات، تا بروید امید، بهار فردا، فرصت پرگشودن، سرو کهنسال، پیغام گل، به رنگ آبی دریا، هوای تماشاء، سوار تازه رسیده و نهانی تو، عنوان شعرهای این دفتر هستند.

پاراگراف‌های برگزیده:

۱ من پرنده نیستم ، اما/ دوست دارم با پرستوها/ وقتی از پاییز می‌کوچند/ تا بهار سبز فردا/ بال بگشایم به سمت آسمانی باز/ من پرنده نیستم ، اما ... (ص ۱۷)

۲ خانه خانه مرا خاطراتم / می‌برد تا به آن شهر خوش‌حال/ تا خیابان خوشبخت آن‌وقت/ تا زمستان سرسبز آن سال/ تا دل آفتابی‌ترین روز/ تا شب سال‌ها رفته از یاد/ تا زمانی که از بارش نور/ جوی‌ها بوی خورشید می‌داد (ص ۱۳)

۳ دفتر شعرم پر از درخت بلوط است/ سبز و ثمریخس و سایه‌گستر و آزاد/ سخت‌تر از سنگ و استوارتر از کوه/ نرم‌تر از ابر و بی‌قرارتر از باد/ دفتر شعرم به سبک ساده‌ی صحرا/ دفتر شعرم به رنگ آبی دریاست/ دفتر شعرم به آشنایی امروز/ دفتر شعرم به روشنایی فرداست (ص ۲۵)

۴ مثل خورشید/ روشنی را به هر کوچه آورد/ باز خندید/ خانه‌ها را پر از بوی گل کرد.../ مثل باران/ بر بیابان خشکیده بارید/ ساده و مهربان و صمیمی/ دانه‌ی روشنی را/ در دل تیره‌ی خاک پاشید (ص ۲۶)

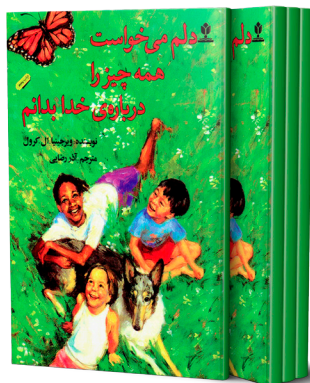

دلّم می خواست همه چیز را درباره ی خدا بدانم

نام مؤلف: ویرجینیا. ال. کرول / آذر رضایی

ناشر: مؤسسه فرهنگی منادی تربیت

تعداد صفحات: ۳۲

سؤال در مورد خدا، یک سؤال مهم و شایع در ذهن کودکان است. «خدا کیست؟»، «خدا کجاست؟»، «خدا روزها چه کار می کند؟»، «شبها کجاست؟»، «خدا چه رنگهایی را دوست دارد؟» و سؤالاتی از این دست، از زبان کودکان بسیار شنیده می شود. کتاب «دلّم می خواست همه چیز را درباره ی خدا بدانم» نوشته ویرجینیا. ال. کرول، با استفاده از همین سؤالات، و در قالب یک کتاب مصور رنگی زیبا و جذاب، مسئله کودکان در مورد خدا را پرورش می دهد و آن ها را به بیشتر فکر کردن در این مورد سوق می دهد. این کتاب، در واقع یک کتاب خدانشناسی ویژه کودکان گروه سنی «ج» است. در این کتاب، نویسنده بچه ها را راهنمایی می کند تا با دقت در پدیده های اطراف خود، خدا را درک کنند. او آن ها را دعوت می کند تا خدا را بیشتر در زندگی شان تجربه کنند.

با خواندن این کتاب بچه ها درمی یابند که خدا را در هرجایی و در دل هر چیزی می توانند پیدا کنند. آن ها با این کتاب یاد می گیرند مفهوم خدا را در زندگی روزانه شان تجربه کنند. تصاویر این کتاب، بچه هایی را از نژادها و فرهنگ های مختلف نشان می دهد با هدف بیان این نکته که در پس همه تفاوت ها، یک احساس مشترک نیاز به خدا وجود دارد.

کتاب، گاهی خدا را با یک احساس شخصی، مثلاً یک حس گرما یا یک جلوه طبیعی مانند نور خورشید و صدای امواج اقیانوس یا به واسطه ارتباطاتی که کودک با اطرافیانش پیدا می کند، به آن ها معرفی می کند. اعتماد یک دوست، محبت مادر بزرگ، و کمک و همکاری یک رفیق، می توانند نشانه هایی برای وجود خدا باشند. با استفاده از این جلوه های الهی، وجود و ذات خدا برای بچه ها اثبات می شود و پیچیدگی ها و ابهاماتی که اثبات خدا برای کودکان در این سن و سال، می توانست داشته باشد، به سادگی و آسانی مرتفع می شود.

پاراگراف‌های برگزیده:

۱ به این فکر کردم که عشق خدا، چه احساسی را در من ایجاد می‌کند؟ مادر بزرگم، دست‌هایش را باز کرد و من را در آغوش گرم خود گرفت. (ص ۲۹)

۲ دلم می‌خواست بدانم که خدا دوست دارد به چه جاهایی سر بزند؟ احساس کردم کسی در خانه قلبم را می‌زند. حالا هر وقت می‌خواهم خدا را پیدا کنم، دقیقاً می‌دانم کجا دنبالش بگردم. (ص ۳۱)

۳ دلم می‌خواست بدانم خدا چه رنگ‌هایی را دوست دارد؟ با بچه‌هایی دوست شدم که هر کدام از یک نژاد بودند و پوستشان به یک رنگ بود: سفید، زرد، سرخ... (ص ۲۰)

پستانداران ایران (جلد دوم)

سگ‌سانان و کفتارها

نام مؤلف: علی گلشن

ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

تعداد صفحات: ۲۸۰

کتاب «سگ‌سانان و کفتارها» دومین جلد از مجموعه «پستانداران ایران» است که در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، توسط علی گلشن تهیه و تألیف شده است. مجموعه «پستانداران ایران» متشکل از هفت جلد است که تاکنون دو جلد آن‌ها منتشر شده و باقی مجلدات نیز قرار است به‌زودی منتشر شود. اولین جلد از این مجموعه، به «گره‌سانان» و جلد دوم به «سگ‌سانان و کفتارها» اختصاص پیدا کرده است. علی گلشن مؤلف این مجموعه کتاب‌ها، برای جلد اول یعنی کتاب گربه‌سانان، موفق به کسب جایزه کتاب سال شده است. هدف او از انتشار این مجموعه، آشنایی با گونه‌های ارزشمند پستانداران در ایران، ایجاد علاقه به حیوانات و میراث طبیعی، و همچنین از میان بردن ترس‌ها و باورهای نادرستی است که درباره برخی از گونه‌های جانوری وجود دارد. او در بخش «چگونه از این کتاب استفاده کنیم؟» که در ابتدای کتاب آمده، راهنمای کاملی برای مطالعه کاربردی این کتاب مصور ارائه می‌کند.

کتاب سگ‌سانان و کفتارها از سه فصل با نام‌های «سگ‌سانان وحشی»، «سگ‌سانان اهلی» و «کفتارها» تشکیل شده است که هرکدام دارای بخش‌های مختلفی هستند. «گرگ خاکستری»، «رویه ترکمنی»، «سگ کرد»، «سگ‌های شکاری ایرانی»، «خانواده کفتارها» و «کفتار راه‌راه» از جمله انواع سگ‌سانان و کفتارهایی هستند که در این کتاب، یک‌به‌یک، همراه با تصاویری بکر و هیجان‌انگیز، معرفی می‌شوند. از نکات جالب کتاب، این است که تمامی عکس‌های آن، به‌جز عکس رویه ترکمنی را عکاسان ایرانی گرفته‌اند. درواقع این کتاب، محصول تلاش گروهی از عکاسان حیات‌وحش ایران است که هریک در گوشه‌ای از سرزمینمان پس از روزها تلاش و انتظار، سرانجام موفق به عکاسی از یک گونه جانوری موجود در ایران شده‌اند. این عکاسان نیز در پایان کتاب با تصاویرشان معرفی شده‌اند.

- ۱ دندان‌های نیش گرگ، بلندتر و بزرگ‌تر از دندان‌های نیش سگ‌سانان دیگر هستند. این دندان‌ها که نوک آن‌ها خمیده است، بسیار تیز و برنده‌اند و به گرفتن، نگه‌داشتن و کشتن طعمه کمک می‌کنند. دندان‌های جلو کار کنند و بریدن، و دندان‌های پیش آسیا و آسیای بالا و پایین، وظیفه تکه‌تکه کردن گوشت و خرد کردن استخوان را به عهده دارند. (ص ۳۱)
- ۲ با مطالعه برخی متون کهن فارسی که بخشی از آن‌ها به شرح حال جانوران اختصاص دارد، می‌توانیم اطلاعات ارزشمندی درباره شغال و باورهای مردمان آن روزگار نسبت به این جانور به دست آوریم. یکی از کهن‌ترین این متون، کتاب نزهت نامه علائی است. (ص ۸۱)
- ۳ رویاه معمولی می‌تواند در اقلیم‌های مختلف زندگی کند و خود را به‌خوبی با شرایط آب و هوایی زیستگاهش هماهنگ سازد... به‌طور کلی، رویاه معمولی و گرگ خاکستری، در میان پستانداران، پس از انسان دارای بیش‌ترین پراکندگی روی زمین هستند. (ص ۹۱)
- ۴ قلاده سگ‌های گله معمولاً با استفاده از تکه‌ای چرم یا ریشمانی بافته‌شده از نخ و کاموا، تعدادی میخ و زنگوله ساخته می‌شوند. میخ‌های بلندی که دورتادور قلاده نصب می‌شوند برای حفاظت گردن سگ در هنگام درگیری با جانوران وحشی کاربرد دارند. (ص ۱۴۱)
- ۵ تازی ایرانی، بی‌گمان یکی از بهترین سگ‌های شکاری جهان است که به‌ویژه استعداد شگفت‌انگیزی در تعقیب و شکار جانوران صحرایی دارد. هزاران سال است که انسان‌ها به توانایی این سگ در شکار پی برده‌اند و از آن برای شکار انواع جانوران گریزا از جمله آهو، جبیر، گور اسب (گور ایرانی)، خرگوش صحرایی، قوچ وحشی و رویاه استفاده می‌کنند. (ص ۲۱۲)

نیایش زمین

نام مؤلف: داگلاس وود / هایده کروبی

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

تعداد صفحات: ۲۴

«نیایش زمین» یکی از مجموعه کتاب‌های بخش کودک و نوجوان انتشارات فنی ایران است که تحت عنوان نردبان به چاپ می‌رسد. کتاب‌های نردبان، با چهار دسته موضوعی «محیط‌زیست»، «مهارت‌های زندگی»، «علم برای کودکان» و «کتاب‌های پیش‌دبستانی» تلاش در آموزش غیرمستقیم برای مخاطب کودک و نوجوان دارند.

کتاب «نیایش زمین» که جزء کتاب‌های مربوط به مهارت حفظ محیط‌زیست از مجموعه نردبان است، کوشش می‌کند از طریق داستان و با استفاده از تصاویر جذاب خود، مهر طبیعت را به دل بچه‌ها بیندازد. در ابتدای این کتاب، نوشته شده است: «زندگی جانکاه در شهرهای دودآلود، مهر طبیعت را از دل ما زدوده است. باشد تا روزی فرارسد که فرزندان ایران زمین در کنار کودکان و نوجوانان سراسر جهان، در آغوش پرمهر طبیعت، زندگی سالمی داشته باشند».

این کتاب، یک داستان مصور است. تصاویر این کتاب، مملو از نقش‌های سرسبزی است که روح انسان را تازه می‌کنند. رابطه خوبی که میان پسرچه این داستان با پدر بزرگش برای مخاطب ترسیم می‌شود نیز از نکات مثبت و اثرگذار کتاب است.

فضای کتاب با یک سؤال کودکانه آغاز می‌شود: نیایش چیست و چگونه است؟ پدر بزرگ داستان، با حوصله کودک را متوجه نیایش درختان، سنگ‌ریزه‌ها، جویبارها، علف‌ها و پرندگان می‌کند و این موضوع را که هر آفریده خدا برای هدفی خلقت شده که همان نیایش برای آفریننده باشد، بیان می‌کند و به این صورت، با زبانی دل‌نشین با بچه‌ها از فلسفه هستی صحبت می‌کند. خواندن این صحبت‌ها، از زبان یک نویسنده غربی می‌تواند برای مخاطبان این کتاب، جالب باشد.

۱ وقتی کوچک بودم، پدر بزرگم بهترین دوستم بود. در کنار او احساس آرامش می‌کردم. ما با هم آهسته قدم می‌زدیم. هنگام پیاده‌روی اگر چیزی را نمی‌دانستم، از او می‌پرسیدم. (ص ۵)

۲ هنگامی که طبیعت را ستایش می‌کردم چیزی دگرگون شد و وجود پدر بزرگ را در آن نزدیکی‌ها احساس کردم و پس از مدت‌ها دنیا به من لبخند می‌زد. (ص ۲۴)

۳ بعضی‌ها با حرکت نیایش می‌کنند. آب‌ها خود را به زمین می‌سپزند تا به دریا برسند، به آسمان پروند و دوباره به زمین بازگردند. گاهی اوقات آب روی صخره‌ها که همدم او هستند، خندان به هوا می‌جهد، پایین می‌آید و نیایش می‌کند. (ص ۱۰)

دانشنامه جهان باستان

نام مولف: ک. م. ساتون / مجید عمیق

ناشر: افق

تعداد صفحات: ۲۲۴

دانشنامه تمدن‌های جهان باستان، راهنمایی است متفاوت درباره تمدن‌های قدیم، از جمله ایرانیان، مصریان، رومیان و یونانیان باستان و... کتاب، پر از دانستی‌های جالب و هیجان‌انگیز است. پاسخ بسیاری از پرسش‌ها درباره شیوه زندگی مردمان روزگار قدیم، در این کتاب یافت می‌شود. سؤالاتی مانند اینکه امپراتوری روم چگونه سقوط کرد؟ چه کسی تخت‌جمشید را آتش زد؟ گلدایاتورها چه کسانی بودند یا پاپیروس چه بود؟ و...

انتشارات افق یک مجموعه سه جلدی را در قالب دانشنامه‌های کودک و نوجوان به چاپ رسانده: «دانشنامه تمدن جهان باستان»، «دانشنامه آب و هوا» و «دانشنامه بدن انسان» که با بیانی شیوا و ساده و تصاویر جذاب، به پرسش‌هایی که در ذهن مخاطبان نوجوان در خصوص دنیای پیرامونشان نقش بسته، پاسخ می‌گوید. نویسنده، تمدن‌های قدیم را به پنج گروه تقسیم و هر کدام را جداگانه بررسی می‌کند. در صفحه ابتدایی کتاب، نقشه جهان ترسیم شده و مکان زندگی هر کدام از قبایل و تمدن‌های باستان با شماره روی آن مشخص شده است. در انتهای کتاب نیز واژه‌نامه‌هایی است که اصطلاحات و واژگان کتاب را با جملاتی کوتاه معنا می‌کند.

بخش اول بررسی اروپای قدیم است که با بیان محیط زندگی آن‌ها، عصر آهن و دنیای سنگی معرفی می‌شود. در بخش دوم مصر باستان با همه جذابیت‌هایش به نمایش گذاشته می‌شود. بخش سوم متعلق به یونان باستان است که کاخ‌های عظیم و همچنین جنگ‌های بسیار، از ویژگی‌های این تمدن است. روم باستان بخش چهارم کتاب است و مهندسی ساخت‌وسازها در این تمدن، بسیار جذاب و گیراست. گلدایاتورها نیز از میزهای این بخش هستند که از قلم نیفتاده‌اند. در پایان، نویسنده تمدن‌های آسیا، آمریکا و استرالیا را معرفی می‌کند.

پاراگراف‌های برگزیده:

۱ حدود شش هزار سال پیش، کشاورزی از خاورمیانه به سرزمین اروپا رسید. این دوره در تاریخ اروپا، دورهٔ نوسنگی نامیده می‌شود. در دورهٔ نوسنگی، بناهای سنگی عظیمی در بیشتر مناطق اروپای غربی ساخته شد. بسیاری از این بناها حتی از اهرام مصر قدیمی‌ترند. (ص ۱۴)

۲ پایپروس، نخستین کاغذ جهان، از مغز ساقهٔ نوعی نی به همین نام که در امتداد کرانه‌های رود نیل می‌رویید، تهیه می‌شد. در دورهٔ مصر باستان، اسب‌های آبی در کرانهٔ رود نیل زندگی می‌کردند و در نتیجه، جمع‌آوری نی پایپروس بسیار پرمخاطره بود. (ص ۵۱)

۳ بناهای به جا مانده از شهر میسن چنان وسیع بوده‌اند که در گذشته مردم فکر می‌کردند که این شهر را غول‌ها ساخته‌اند. تا حدود سال ۱۲۰۰ قبل میلاد، سرزمین میسنی‌ها رو به افول گذاشت و شهرها خالی از سکنه شدند. (ص ۷۵)

۴ در قدیم کتاب‌ها به‌طور معمول به شکل طومارهایی بودند و مانند رول کاغذ باز و بسته می‌شدند؛ اما نخستین کتاب‌هایی که می‌شد ورقشان زد، در زمان امپراتوری روم تولید شدند. (ص ۱۴۹)

شگفتی

نام مؤلف: آر. جی. پالاسیو / پروین علی پور

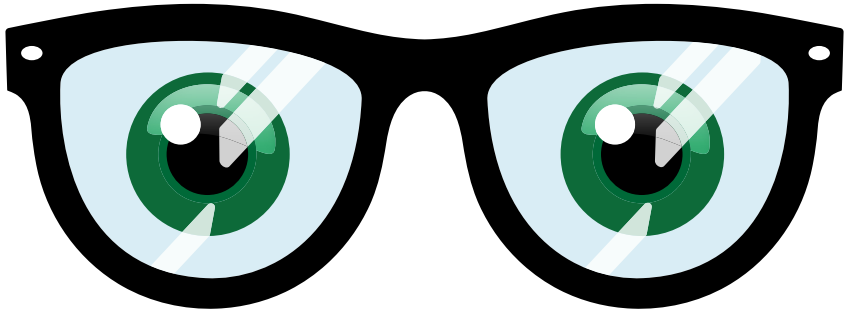
ناشر: افق

تعداد صفحات: ۴۴۰

«شگفتی» یکی از موفق‌ترین رمان‌های ادبیات نوجوان در سال‌های اخیر است. پالاسیوی آمریکایی افتخارات و جوایز زیادی را با این کتاب که اولین اثر اوست؛ کسب کرده است. این کتاب در سال ۲۰۱۳ در فهرست پرفروش‌ترین کتاب‌های نیویورک تایمز قرار گرفت. بهترین کتاب بوک لیست، بهترین کتاب کرکس ریو، بهترین کتاب پابلیشرز ویکلی، بهترین کتاب بارنز اند نویل و عنوان بهترین کتاب از سوی سایت آمازون و مجله اسکول لایبرری، افتخاراتی است که این کتاب در سال ۲۰۱۲ به دست آورده است. همچنین در سال ۲۰۱۵ کتاب شگفتی برنده جایزه مارک تواین شده است. کتاب حاضر پس از ترجمه به زبان فارسی و انتشار آن با استقبال خوبی روبه‌رو شد و کتاب سال ایران در سال ۱۳۹۴ لقب گرفت.

شگفتی داستان پسرچه‌ای را روایت می‌کند که از همه جهات انسانی عادی و معمولی است اما چهره‌ای ناقص و بسیار زشت دارد. پدر و مادرش او را، که تا ۱۳ سالگی به مدرسه نرفته است، در مدرسه‌ای ثبت‌نام کرده‌اند. همین مسئله باعث شده تا «آگی»، در برخورد با اطرافیان و انسان‌های پیرامونش و ایجاد رابطه با آن‌ها به مشکل بخورد. این کتاب چند بخش دارد که هر بخش به‌طور جداگانه از زبان یک نفر، یعنی آگی، خواهرش یا دوستانش بازگو می‌شود و در قالب اول‌شخص است. شگفتی داستانی کاملاً واقع‌گرا است و می‌توان گفت ضعف آگی نمادی از ضعف‌های همه ما است که نحوه روبه‌رو شدن با آن‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است و اتفاقاً پالاسیو در کتاب شگفتی به دنبال همین چگونگی برخورد با این مشکلات با وجود ضعف‌ها است.

۱ مامان هنوز یادش است موقعی که دکترها گفتند من احتمالاً شب را به صبح نمی‌رسانم، خانم پرستار چه جمله‌ای را زیر لب برایش نجوا کرد. گفت: «خداوند هر که را می‌آفریند، قدرت رویارویی با مشکلات را هم به او می‌دهد.» (ص ۱۵)

۲ اولیویا می‌گوید: «بچه که بودم، خیلی از بچه‌ها همون بار اول که برای بازی کردن به خونه‌مون می‌اومدن، وقتی می‌رفتن دیگه پشت سرشون رو نگاه نمی‌کردن. واقعاً خیلی از بچه‌ها! حتی دوستایی داشتم که به خاطر بودن آگی به جشن تولدم نمی‌آمدن. البته این رو به زیون نمی‌آوردن، ولی من می‌فهمیدم! بعضی از آدم‌ها اصلاً نمی‌دونن چطور باید با آگی برخورد کنن، می‌فهمی؟» (ص ۲۷۰)

۳ بعد، در یک آن که سرم را برگرداندم تا ته بستنی قیفی‌ام را بلیسم، چشمم افتاد به آگوست! درست کنارم نشسته بود. می‌دانم رفتارم مؤدبانه نبود اما تا چشمم به او افتاد، یکهو گفتم: «واای»، چون راستش ترسیدم! فکر کردم ماسکی، چیزی به صورتش زده است... (ص ۲۰۹)

روزی که مداد شمعی‌ها دست از کار کشیدند

نام مؤلف: درو دی‌والث؛ تصویرگر: الیور جفرز / محبوبه نجف‌خانی

ناشر: انتشارات زعفران، کتاب‌های زعفرانی

تعداد صفحات: ۳۶

«روزی که مدادشمعی‌های دست از کار کشیدند برای گروه سنی «الف» و «ب» طراحی شده و برای سال‌های پیش‌دبستانی تا سوم دبستان مناسب است.

کودکان در سنین پیش‌دبستانی و ابتدای دبستان، معمولاً از مدادشمعی برای نقاشی‌های خود، زیاد استفاده می‌کنند؛ مدادهایی که برای ایجاد سهولت در رنگ‌آمیزی مناسب‌اند. موضوع قرار دادن مدادشمعی در این داستان، اولین نقطهٔ جذاب برای کودکان است.

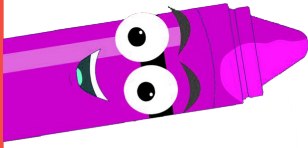
داستان کتاب، مربوط به پسرچه‌ای به نام دانکن است که می‌خواهد نقاشی کند و سراغ جعبهٔ مدادشمعی‌هایش می‌رود؛ اما با نامه‌هایی رویه‌رو می‌شود که مدادشمعی‌های رنگ‌های مختلف برایش نوشته‌اند. عمدهٔ متن کتاب را همین نامه‌ها تشکیل داده‌اند. متن نامه‌ها با دست‌خط‌هایی شبیه به دست‌خط‌های بچه‌ها و با همان رنگی که مدادشمعی نویسندهٔ نامه داشته، نوشته شده‌اند. خواندن چنین نامه‌هایی برای هر بچهٔ کلاس‌اولی هیجان خاص خود را دارد. تصاویر کتاب هم، مانند نوشته‌ها، برای کودکان آشناست؛ انگار که نقاشی‌های خود آن‌ها باشد.

اعتراضات مدادشمعی‌ها به دانکن، آموزش‌هایی را برای او به همراه دارد. آموزش‌هایی مانند نگهداری درست از وسائل و لوازمش و همچنین پیشنهادهایی که می‌توانند در نقاشی کشیدن به بچه‌ها کمک کنند. هدف کتاب، تقویت خلاقیت‌های بچه‌هاست که نمود آن در نقاشی متفاوتی است که دانکن در آخر داستان و با توجه به حرف‌های مدادشمعی‌ها می‌کشد.

پاراگراف‌های برگزیده:

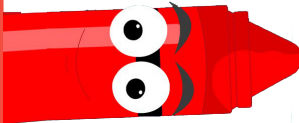
۱ دانکن عزیز، خوب گوش کن بین چی می‌گویم. خیلی دوست دارم که رنگ مورد علاقه‌تو هستم و با من انگور و اژدها و کلاه جادوگرها را رنگ می‌کنی. اما خیلی لجم می‌گیرد وقتی موقع رنگ کردن از خط بیرون می‌زنی و رنگ‌های قشنگم را حرام می‌کنی. اگر به این کار ادامه بدهی، خیلی زود... تمام می‌شوم. دوست خیلی تمیز و مرتب تو، مدادشمعی بنفش (ص ۸)

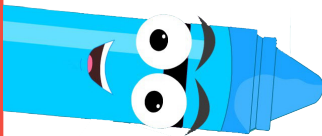
۲ دانکن، منم، مدادشمعی خاکستری. از دستت دیگر جانم به لبم رسیده! می‌دانم که عاشق فیل‌ها هستی و می‌دانم که فیل‌ها خاکستری‌اند... اما من باید دست تنها یک عالمه جا را رنگ کنم... (ص ۱۰)

۳ رنگ من حتی توی رنگ‌های رنگین‌کمان نیست. از من فقط برای کشیدن برف یا پر کردن جای خالی بین چیزهای دیگر استفاده می‌کنند. برای همین، حس می‌کنم که رنگ به‌دردنخوری هستم. دوست به‌دردنخور تو، مدادشمعی سفید (ص ۱۲)

۴ باعث خوشحالی است که در یک سال گذشته رنگ مورد علاقه‌تو بوده‌ام و همین‌طور یک سال قبل از آن و یک سال قبل‌ترش! من که حسای کیف کردم تو تمام دریاها، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها، قطره‌های باران، ابرهای بارانی و آسمان صاف را با من رنگ کردی. (ص ۲۲)

نیروی برتر لاکي

نام مؤلف: سوزان پاترون / آیتنا یارمحمدی

ناشر: پیدایش

تعداد صفحات: ۲۱۶

«رمان‌هایی هستند که با آن‌ها زندگی می‌کنیم؛ نفس می‌کشیم، می‌خندیم، گریه می‌کنیم و قد می‌کشیم. رمان‌هایی هستند که با آن‌ها سفر می‌کنیم، کوله‌پشتی‌مان را پر از تجربه‌هایشان می‌کنیم و مثل چادری در آن‌ها پناه می‌گیریم. رمان‌هایی هستند که صلح و دوستی و امید را چه کودک یا نوجوان باشیم و چه بزرگ‌سال به ما هدیه می‌دهند. رمان‌هایی هستند که اگر آن‌ها را نخوانیم، چیزی کم خواهیم داشت. رمان‌هایی هستند که باید خواند...»

جملات بالا، معرفی مجموعه‌کتاب‌هایی در انتشارات پیدایش است که تحت عنوان مجموعه «رمان‌هایی که باید خواند» منتشر شده‌اند. «نیروی برتر لاکي» نوشته سوزان پاترون، با ترجمه آیتنا یارمحمدی، یکی از کتاب‌های این مجموعه است.

کتاب «نیروی برتر لاکي» به زبان‌های مختلفی در دنیا ترجمه شده و جوایز متعددی را کسب کرده است، این کتاب در ایران به سیزدهمین فهرست جایزه لاک‌پشت پرنده راه‌یافته و در هشتمین دوره جشنواره کتاب برتر تقدیر شده است.

«نیروی برتر لاکي» داستان دختری ۱۰ ساله به نام لاکي است که مادرش را ازدست داده و همراه مادرخوانده‌اش، بریجیت، در هاردین کالیفرنیا، که شهر بسیار کوچک و کم‌جمعیتی است، زندگی می‌کند. لاکي فکر می‌کند که مادرخوانده فرانسوی‌اش قصد ترک او را دارد و می‌خواهد به فرانسه بازگردد. او در مقابل این مسئله، راهی جز فرار نمی‌یابد؛ درحالی‌که نمی‌داند چه ماجراهایی در انتظار او است. لاکي فکر می‌کند اگر بتواند نیروی برتر خود را پیدا کند، می‌تواند مانع از این شود که بریجیت او را ترک کند.

نویسنده در بخش «مصححه کوتاه با نویسنده» نیز که در انتهای کتاب به چاپ رسیده، او به سؤالاتی پیرامون نگارش این رمان، پاسخ داده است.

پاراگراف‌های برگزیده:

۱ لای که حواسش پرت شده و باز کمی قوز کرده بود، با خودش فکر می‌کرد تنها چیزی که بریجیت دلش می‌خواهد این است که به فرانسه برگردد. که به خانه‌اش برود و یک بچهٔ فرانسوی شبیه خودش دنیا بیاورد... (ص ۲۰)

۲ لای نگران این بود که لینکلن برای خودش درسر بتراشد. مادر او -کتابدار پاره‌وقت در سیراسیتی- آرزو داشت وقتی پسرش بزرگ شد، رئیس‌جمهور آمریکا بشود. لای می‌دانست به محض اینکه لینکلن وارد رقابت انتخاباتی شود، رقیبش به آب‌و‌آتش می‌زند تا از کوچک‌ترین کار بدی که او در زندگی‌اش کرده، پرده بردارد. (ص ۴۱)

۳ لای گفت: «از حقوق موزه‌ام دوازده دلار و پنجاه و شش سنت پس‌انداز کرده‌ام. می‌تونیم بذاریم روی پولی که فرستاده.» بریجیت یک شانه‌اش را بالا انداخت و نفسش را با صدای پف‌پف بیرون داد. راه مخصوص خودش برای گفتن اینکه: «فراموشش کن.» (ص ۷۹)

بخوانید

پیک نیک در میدان جنگ

نمایشنامه برای کودکان و اجرا در مدرسه

نام مؤلف: منوچهر اکبرلو

ناشر: سروش

تعداد صفحات: ۳۲

در این داستان، زندگی مورچه‌ها به دنیای انسان‌ها تشبیه شده و تصویری که از دنیای به ظاهر ساده آن‌ها برای ما شکل می‌گیرد، در این داستان تبدیل به دنیایی شده است پر از حرف و توصیف و حتی مانند دنیای انسان‌ها پر از رمز و راز و شگفتی و اتفاقاتی خوب یا بد.

نمایشنامه مورچه‌ها (با عنوان پیک نیک در میدان جنگ) باوجود سادگی‌اش محتوایی پندآمیز دارد و برای اجرا در مدارس و جمع دوستان و کودکان و نوجوانان در مقاطع دبستان و راهنمایی می‌تواند مناسب باشد تا در ضمن دیدن یک اجرای جذاب، راه و رسم گذشت و فداکاری و صداقت را به بچه‌ها یاد دهد و از این طریق، بخشی از احساسات آن‌ها را درگیر کند و در جهتی مثبت به‌کار اندازد.

رابطه پدر و پسر سربازش در این داستان، به‌خوبی یک رابطه صحیح بین فرزندان و والدین، و صمیمیت و احترامی که لازم است بین آن‌ها باشد، را نشان می‌دهد و بچه‌ها می‌فهمند که علاوه بر اینکه دوست داشتن پدرشان یک احساس شایسته و طبیعی است، حرف‌شنوی و احترام به او هم نکته‌ای است کلیدی که در تمامی مراحل زندگی‌شان نباید کمرنگ شود.

«موری» و «مورک» دو شخصیت اصلی داستان، در طول این ماجرا، باعث می‌شوند، جنگی که سال‌ها بی‌دلیل ادامه داشت و توان زندگی را از همه گرفته بود بالآخره با خوبی و خوشی و خاطره‌ای خوب به پایان برسد؛ خواندن این کتاب برای کودکان مفید و دل‌نشین به نظر می‌آید.

همه می‌تونن خلاق باشن (هفت جلدی)

نام مؤلف: نویسنده و طراح بازی‌ها: زهرا جهانبخش

ناشر: به‌نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)

تعداد صفحات: ۳۶ (هر کدام از هفت جلد)

آموزش یک مهارت، باعث افزایش اعتماد به نفس می‌شود و اعتماد به نفس بالا، ایجادکنندهٔ خلاقیت و همچنین اشتیاق به یادگیری بیشتر است. البته این موضوع کودک و بزرگسال ندارد و برای همهٔ گروه‌های سنی صادق است و برای بچه‌ها جذابیت خاص خود را نیز دارد.

مجموعهٔ «همه می‌تونن خلاق باشن (بازی‌های تقویت خلاقیت کودکان)» یک مجموعهٔ هفت جلدی است که شامل چهار سطح مقدماتی، متوسط، پیشرفته و عالی می‌شود. این کتاب کار خود را یک هدیهٔ جادویی به کودکان معرفی می‌کند که هر بار به شکلی نو به بازی‌ها و داستان‌های کودکانه رنگ می‌دهد. جلد‌های اول و دوم برای هشت و نه ساله‌ها، جلد‌های سوم و چهارم برای نه و ده ساله‌ها، جلد‌های پنجم و ششم برای سنین ده و یازده سال و جلد هفتم نیز برای یازده و دوازده ساله‌ها مناسب است.

با توجه به اینکه بازی، یکی از بهترین راه‌های آموزش به کودکان است و همراهی والدین با بچه‌ها در بازی، لذت آن را چندبرابر می‌کند، مطالعهٔ این کتاب و فراهم کردن وسائل مورد نیاز بازی‌ها جهت مهارت‌آموزی آن‌ها پیشنهاد می‌شود. هر صفحهٔ این کتاب، یک بازی را آموزش داده و زمانی را برای انجام آن تعیین کرده است. اهداف این بازی و سرگرمی نیز برای والدین و مربیان توضیح داده شده و برای هر قسمت جایزه‌ای تعیین شده که به خلاف معمول، جوایز نیز خود خلاقانه و منحصر به فرد هستند. در آخر، باید گفت که هدیهٔ این کتاب به کودکان همراهی والدین، تفکر خلاق و افزایش دقت و مهارت است.

همیشه‌ی همیشه دوستت دارم

نام مؤلف: جانانا امت / ترجمه: شراره وظیفه‌شناس

تصویرگر: دنیل هاوارت

ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

تعداد صفحات: ۲۴

کتاب «همیشه‌ی همیشه دوستت دارم» نوشته جانانا امت و ترجمه شراره وظیفه‌شناس، کتابی مناسب برای گروه سنی «الف» و «ب»، یعنی پیش‌دبستانی تا سوم دبستان است. این کتاب، داستان دو موش است که با توجه به شرایط ظاهری‌شان به نام‌های دم‌دراز و دم‌کوتاه نام‌گذاری شده‌اند و در تمامی صفحات کتاب، تصویر این دو موش که همیشه در کنار هم هستند، دیده می‌شود. دیدن، بازی کردن، دست در دست هم داشتن، خوابیدن و البته مسابقه دادن، داستانی همراهی یک‌روژه آن‌ها را تشکیل می‌دهد. در پایان همه بازی‌ها و مسابقه‌هایی که این دو می‌دهند، دم‌دراز به دم‌کوتاه می‌گوید: «همیشه این‌طور نمی‌ماند»؛ اما در پایان کتاب، دم‌دراز به او می‌گوید: «همیشه دوستت دارم و این یکی، هرگز تغییر نمی‌کند».

این کتاب برای بچه‌هایی که سال‌های اول ابتدایی را سپری می‌کنند، مناسب است؛ چون به تازگی وارد یک محیط اجتماعی جدید و متفاوت به نام مدرسه شده‌اند و دارند هم‌سن‌وسال‌های خود را، با وجود همه تفاوت‌های گوناگونی که بین آن‌ها هست، مشاهده و ارزیابی می‌کنند. آن‌ها باید بیاموزند که وجود تفاوت‌ها، طبیعی است و آن‌ها هم دارای توانایی‌ها و ویژگی‌های خاص خود هستند و تفاوت‌ها نباید باعث ترس، خجالت و دوری بچه‌ها از همدیگر شود و نکته با اهمیتی که کتاب روی آن دست گذاشته، این است که عدم توانایی انجام برخی کارها توسط بچه‌ها، در دوست‌داشته شدن آن‌ها توسط والدین و دیگران، نقشی ندارد و آن‌ها می‌توانند مطمئن باشند که همیشه با همان ویژگی‌های مخصوص به خودشان، نزد پدر و مادر و دوستان واقعی خود، دوست‌داشته‌ی هستند. این نکته را می‌توان هدف اصلی از نگارش این کتاب دانست که هم برای والدین پیام روشنی دارد و هم برای بچه‌ها، مفید و آموزنده است.

مجموعه قصه‌های خوش حال

نام مؤلف: تری جونز / ترجمه: امیر مهدی حقیقت

ناشر: انتشارات چکه

تعداد صفحات: جلد یک: ۱۶۰؛ جلد دو: ۱۴۴؛ جلد سه: ۱۲۸

«مجموعه قصه‌های خوش حال»، از سه کتاب «دماغ گنده‌ها»، «دیو هزار دندان» و «به ماه دست بزن» تشکیل شده که هر سه، نوشته تری جونز و ترجمه امیر مهدی حقیقت‌اند. هر یک از کتاب‌های این مجموعه، متشکل از چند داستان کوتاه عمده‌تاً چهار پنج صفحه‌ای، با تم تخیلی و افسانه‌ای است که برای گروه سنی «ب» و «ج» تنظیم شده است.

در مجموعه قصه‌های خوش حال، ما با مجموعه‌ای از موقعیت‌های طنز و غافلگیری‌های پیاپی مواجهیم که جذابیت خوبی را برای خواننده ایجاد کرده‌اند. «اسب کیکی عجیب و غریب»، «آیینۀ پتر ساده لوح»، «جادوگر و گریه هفت رنگ» و «شاه کله‌پوک»، «کشتی‌ای که به هیچ جا می‌رفت»، «اسب رقصنده» و «غول فس فسو»، عنوان برخی از داستان‌های این کتاب است.

این مجموعه کتاب که در سال ۱۳۹۳ توسط انتشارات چکه منتشر شده، در سال ۱۳۹۴ به چاپ دوم رسیده است. البته جلد دوم این مجموعه، یعنی کتاب «دیو هزار دندان»، پیش از آن، در سال ۱۳۹۲ تحت عنوان «چرا پرنده‌ها صبح به صبح آواز می‌خوانند» در همین انتشارات چکه منتشر شده بود.

این کتاب، برای بچه‌های سنین دبستان، به خصوص کلاس چهارم تا ششمی‌ها، مناسب بوده و برای علاقه‌مند شدن و پیوند خوردن بچه‌ها به کتاب بسیار مفید است؛ چراکه در آن شاهد ترکیب فضای تخیلی و فضای طنزآمیز هستیم که می‌تواند برای بچه‌ها بسیار جذاب و پرکشش باشد.

چه کسی داده به گل این همه رنگ؟

نام مؤلف: مارکوس فیستر / برگردان به شعر: اسدالله شعبانی

ناشر: شهر تاش

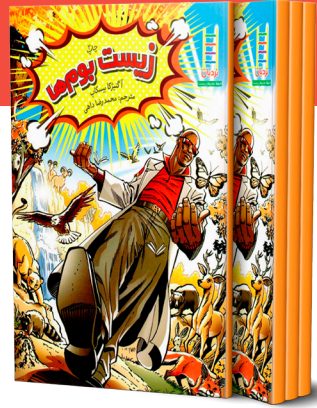
تعداد صفحات: ۳۲

کتاب «چه کسی داده به گل این همه رنگ؟» کتابی است نوشته مارکوس فیستر که اسدالله شعبانی، شاعر و نویسنده شناخته شده حوزه ادبیات کودک، آن را به فارسی و در قالب شعر ترجمه کرده است. این کتاب برای کودکان رده سنی «ب» و «ج» به نگارش درآمده است.

موضوع این کتاب، آفرینش و خلقت منظم و شگفت‌انگیز عالم توسط خداوند است که اسدالله شعبانی، در قالب شعر، زیبایی خاصی به آن بخشیده است. تصاویر زیبا و متناسب با متون، از ویژگی‌های مثبت این کتاب است. تصاویر رنگی و کاغذ روغنی کتاب، می‌تواند برای کودکان جذاب باشد. تصویرگری این کتاب نیز توسط مارکوس فیستر، نویسنده کتاب، انجام شده است.

«دانه‌ها در دل خاک، از کجا می‌دانند، باید از خاک برویند و بگویند: سلام!» این‌ها عبارات آغازین کتاب است که به خوبی موضوع کتاب را نمایان می‌سازد. «راستی، پروانه از کجا می‌داند باید از پیله به بیرون بپرد، بال و پر باز کند، سوی هر باغچه پرواز کند؟» متن کتاب، در عین روانی و سادگی، شیرین و دلچسب است. کتاب، با این عبارات به پایان خود می‌رسد: «باد و باران و درخت، ابر و خورشید و زمین، مرغ و ماهی، شب و روز، و سؤال از همه چیز، از همه جا، من دلم می‌خواهد، همه را یاد بگیرم؛ همه را».

مجموعهٔ ماکس آکسیوم

(زیست بومها-زنجیره‌های غذایی-نگاهی دلچسب به انرژی‌های تجدیدپذیر-گرمایش زمین)

نام مؤلف: آگنیژ کایسکاپ-لیام ادانل-کترین کرون

مترجم: محمدرضا داهی، شهرام رجبزاده

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

هر کدام از چهار مجموعه ۳۲ صفحه

مجموعهٔ «ماکس آکسیوم» شامل چهار کتاب مصور «زیست بومها»، «زنجیره‌های غذایی»، «نگاهی دلچسب به انرژی‌های تجدیدپذیر» و «گرمایش زمین» می‌شود که توسط چهار نویسندهٔ مختلف نوشته شده است. ویژگی مشترک همهٔ آن‌ها، حضور ابرداشمن‌دی خیالی به نام ماکس آکسیوم است که پس از یک تصادف، نیروهای خارق‌العاده‌ای به دست آورده و برای آموزش علوم متفاوت می‌تواند دست به کارهای عجیبی مانند کوچک‌شدن یا سوارشدن بر امواج صوتی بزند.

کتاب «زیست بومها» در چهار فصل تدوین شده است که به آموزش اکوسیستم‌ها به کودکان و نوجوانان، به کمک تصاویر و داستان‌هایی جذاب پرداخته است. «اثر گلخانه‌ای»، «کربن دی‌اکسید»، «تغییرات جهانی» و «نگاه به آینده» نیز عناوین‌های چهارگانهٔ کتاب «گرمایش زمین» هستند که به پدیدهٔ گرم شدن زمین اختصاص دارد. اما کتاب «زنجیره‌های غذایی» اثر لیام ادانل می‌باشد که ترجمهٔ آن نیز بر عهدهٔ محمدرضا داهی بوده است. کتاب دیگر از این مجموعه، «نگاهی دلچسب به انرژی‌های تجدیدپذیر» نام دارد که توسط کترین کرون نوشته شده و شهرام رجبزاده آن را ترجمه کرده است. این کتاب، شامل فصل‌های «انرژی از کجا می‌آید؟»، «چه چیزی انرژی را تجدیدپذیر می‌کند؟»، «چگونه مقدار زیادی انرژی تجدیدپذیر به دست آوریم؟» و «کاربردهای تازهٔ انرژی‌های تجدیدپذیر» است که اطلاعاتی را پیرامون انرژی‌های تجدیدپذیر در اختیار کودکان و نوجوانان قرار می‌دهد. در پایان تمامی کتاب‌های این مجموعه، بخشی وجود دارد که مفاهیم تخصصی را ترجمه و توصیف کرده است. در پایان هر کتاب نیز اطلاعات بیشتری در مورد موضوع کتاب، به‌طورکلی بیان می‌شود.

این مجموعه، یک مجموعه‌کتاب علمی است که در آن با استفاده از ظرفیت‌های داستانی، از قدرت تخیل کودکان در جهت شناخت مسائل محیط‌زیستی دنیا بهره‌برداری می‌شود تا با شناخت بیشتر نسبت به این مسائل، آیندهٔ روشن‌تری برای محیط‌زیست انسانی قابل‌تصور باشد.

مرگ جنگل

نام مؤلف: گلوریا راند / لادن مقیمی اسکویی

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

تعداد صفحات: ۲۴

کتاب «مرگ جنگل» از دسته محیط‌زیست کتاب‌های کودک و نوجوان انتشارات فنی ایران (کتاب‌های نردبان) است. این کتاب با هدف آشنایی بچه‌ها با اهمیت حفظ جنگل، نوشته شده است. در سال‌های اخیر، بخش‌های زیادی از جنگل‌ها به دست انسان از بین رفته است. ما احتیاج به تربیت نسلی داریم که اهمیت حفظ محیط‌زیست را درک کند و از این باقی‌مانده طبیعت به درستی حفاظت کنند.

این کتاب، ویژه گروه‌های سنی «ب» و «ج» است. شما می‌توانید در یک سفر طبیعت‌گردی یا گردش در جنگل، این کتاب را به کودک خود هدیه دهید تا تأثیر خواندن کتاب را در او چند برابر کنید. سرتاسر این کتاب، مملو از تصاویر رنگی جذاب و دیدنی است. تصاویر حیوانات گوناگون، مانند دارکوب، سنجاب، جغد و... می‌تواند برای کودکان جالب باشد.

از نکات مثبت این کتاب، شجاعت و جسارتی است که کودک نقش اول داستان از خود به نمایش می‌گذارد تا پیشنهاددهنده نقشه‌ای برای حفاظت از جنگل باشد. مواردی از این دست، با کمک به رشد شخصیت اجتماعی، در کنار تقویت حس مسئولیت‌پذیری اجتماعی در کودکان، نقشی سازنده در تربیت اجتماعی کودکان ایفاء می‌کنند.

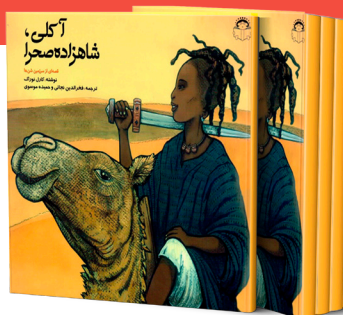
این کتاب، نوعی تربیت محیط‌زیستی کودکان است که تلاش می‌کند با آموزش فعالیت‌های محیط زیستی به کودکان در سنین پایین، اهمیت حفظ جنگل‌ها را برای آن‌ها تبیین کند و از این طریق، آینده روشن‌تری را برای محیط‌زیست تجسم نماید.

آکلی، شاهزاده صحر

نام مؤلف: کارل نوراک / فخرالدین نجاتی، حمیده موسوی

ناشر: نشر نوشته، کتاب‌های خورشید خانم

تعداد صفحات: ۴۸

داستان تخیلی و کوتاه این کتاب باعث می‌شود ساده بودن داستان هم جذاب به نظر برسد و خواننده در طی داستان می‌تواند به راحتی خود را به جای شخصیت اصلی تصور کرده و برای دقایقی آزاد از هر فکر و تصویری به وقایع و توصیفات داستان بیندیشد. آکلی پسر بچه‌ای است که در نبود پدرش سعی دارد بزرگ شدن و مرد بودنش را به خانواده و مادرش ثابت کند و طی آن تصمیم به آغاز سفری سخت می‌گیرد که از نظر مادرش و بقیه تقریباً غیرممکن است. او در این سفر با بهره از شجاعت و هوش خود می‌تواند تصمیم‌گیری‌های صحیحی انجام دهد که همین باعث به نتیجه رسیدن هدفش می‌شود و پشتکار او در طی راه نیز سبب می‌شود سختی‌های سفر و اتفاقات ناگوارش برای او و زوارا (شتر همراهش) آسان به نظر بیاید و بتوانند به سلامت به مقصد برسند.

نوجوانان بین ۱۰ تا ۱۵ سال شاید بهترین مخاطبان قصه شاهزاده آکلی هستند تا در بخش‌های مختلف داستان با آکلی همراهی کنند و در آخر بتوانند از شخصیت آکلی برای لحظه‌های دشوار زندگی‌شان درس بگیرند.

از درس‌های این کتاب این بود که آکلی دریافت اگر همراهی زوارا نبود او به تنهایی نمی‌توانست مسیر سخت و طاقت‌فرسای کویر را پیماید و ساعت‌ها در طوفان‌ها حرکت کند بدون اینکه از مسیر خارج شود و راه را گم کند. توانایی‌های شتر خاص‌تر و فراتر از بسیاری از حیوانات است؛ او به راحتی برای پیمودن مسیر کویر و زندگی در صحرا آفریده شده است.

مجموعه کتاب‌های دنیای دوست‌داشتنی من

نویسنده و تصویر گر: تاد پار / مترجم: شقایق خوش‌نشین

ناشر: شهر قلم

تعداد صفحات: ۳۶ (هر یک از هشت جلد)

دنیای پیچیده‌ای که ما بزرگ‌ترها ساخته‌ایم، از دنیای ساده و روان بچه‌ها بسیار دور است و همین موضوع، طلب می‌کند تا راهی برای شناخت بچه‌ها از خودشان و دنیای اطرافشان را برایشان باز کنیم. مجموعه کتاب‌های «دنیای دوست‌داشتنی من»، برای بچه‌هایی که احساس تنهایی می‌کنند یا خیلی سخت با محیط اطرافشان کنار می‌آیند، بسیار کمک‌کننده است.

در واقع، این مجموعه کتاب‌ها، سبک زندگی خوب را به بچه‌ها آموزش می‌دهند. سرتاسر صفحات این مجموعه هشت جلدی، مملو از رنگ‌های شاد و زنده است و تصویرگری‌های آن هم مثل نقاشی‌های بچه‌ها طراحی شده است. طرح‌های روی جلد کتاب‌های این مجموعه هم نوآورانه و گیرا و پرکشش است. در مجموع، ویژگی‌های ظاهری کتاب، کودکان را جذب می‌کند.

کتاب «دوستت دارم» در این مجموعه، این پیام را به همراه دارد که پدر و مادرها در هر شرایطی، فرزند خود را دوست دارند. کتاب «ما برای هم ساخته شده‌ایم» نیاز کودکان به خانواده و نیاز خانواده به آن‌ها را به صورت متقابل نشان می‌دهد. کتاب «خوبه که با دیگران فرق داری» به بچه‌ها یاد می‌دهد که به خاطر تفاوت‌هایشان، از کسی خجالت نکشند و آن‌ها را طبیعی بدانند. کتاب‌های دیگر این مجموعه نیز از همین جنس و به همین منوال هستند و در جهت رشد بُعد حسی و عاطفی بچه‌ها که به رشد شخصیت اجتماعی آن‌ها می‌انجامد، کمک می‌کنند.

دانشنامه‌ی بدن انسان

نام مؤلف: استیو پارکر / الهه علوی

ناشر: نشر افق

تعداد صفحات: ۲۲۴

کتاب «دانشنامه‌ی بدن انسان» یک کتاب مصور تامل‌رنگی، با کاغذ مرغوب گلاسه و در قطع رحلی، در حوزه‌ی کالبدشناسی بدن انسان است که برای کودکان و نوجوانان نوشته شده و به معرفی قسمت‌های مختلف بدن انسان و ویژگی‌های جالب آن‌ها و همچنین کارکردهای متنوع هر عضو بدن، می‌پردازد. در این کتاب، برای انتقال بهتر مطالب از تصاویر رنگی و عکس‌های واقعی استفاده شده است. «دانشنامه‌ی بدن انسان» مشتمل بر هشت قسمت است. «پوست، مو و ناخن»، «استخوان‌ها، مفاصل‌ها و ماهیچه‌ها»، «شش‌ها و تنفس»، «قلب و خون»، «غذا و گوارش»، «مغز و اعصاب»، «حواس»، و «بچه‌ها و بزرگ‌شدن» عنوان فصل‌های هشت‌گانه‌ی این کتاب است.

توضیحات جالب کتاب در خصوص لایه‌های پوست، یا گیرنده‌های لمسی و یا چگونگی رشد پوست در قسمت اول، تشریح ماهیچه‌های مختلف بدن و نحوه‌ی کارکرد آن‌ها در قسمت دوم، توضیحات جالب در مورد درون گلو، جعبه‌ی صدا و اعماق شش‌ها در فصل سوم، معرفی قسمت‌های مختلف قلب و چگونگی پمپاژ در بخش قلب و خون، و مواردی مانند اینها در فصول بعدی کتاب، ساختار مطالب کتاب را تشکیل داده‌اند. عمده‌ی مطالب کتاب، در قالب کادریایی که در کنار تصاویر قرار گرفته‌اند، بیان می‌شود و بنابراین، در نهایت جذابیت برای نوجوانان است. در قسمت پایانی کتاب نیز برای آسان‌تر کردن فهم مطالب، واژه‌نامه‌ای در اختیار نوجوانان مخاطب کتاب قرار گرفته است.

این کتاب به‌عنوان اثر برگزیده‌ی علمی و آموزشی در هشتمین جشنواره‌ی کتاب‌های برتر کودک و نوجوان در سال ۱۳۹۴ انتخاب شده است.

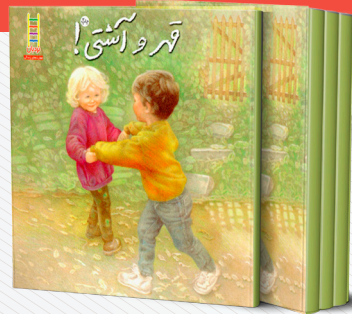
قهر و آشتی!

نام مؤلف: سام مک‌براتی؛ / فراز پندار

تصویر گر: جنیفر ایچوس

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

تعداد صفحات: ۲۴

کتاب «قهر و آشتی» از مجموعه کتاب‌های «مهارت‌های زندگی» در واحد کودک و نوجوان انتشارات فنی ایران (کتاب‌های نردبان) است که در سال ۱۳۸۸ برای بار نخست برای گروه سنی «الف» و «ب» منتشر شده و تا ۱۳۹۵ به چاپ سوم رسیده است.

کتاب، رابطه‌ی یک خواهر و برادر خردسال را به سادگی و در قالب جملاتی بسیار کوتاه و به صورتی ملموس و قابل فهم برای کودکان، بازگو می‌کند. داستان این‌گونه شروع می‌شود: «من دوستی دارم که او را از همه بیشتر دوست می‌دارم. من خواهری دارم که او را از همه بیشتر دوست می‌دارم...»

این کتاب، صرفاً به لحظات خوب و شیرین رابطه‌ی میان خواهر و برادر داستان نپرداخته، بلکه واقع‌گرایانه به قهر و آشتی آن‌ها پرداخته است؛ در واقع، این کتاب، می‌تواند کمک‌حال خانواده‌ها برای کنترل روابط میان فرزندانشان باشد. خواندن این کتاب برای کودکانی که قرار است به زودی صاحب خواهر یا برادری بشوند، مفید است و موجب کم شدن اضطراب و افسردگی آن‌ها خواهد شد و آن‌ها را چشم انتظار خواهر یا برادری که در راه است، خواهد کرد. همچنین برای کودکانی که خواهر یا برادر هم‌سن و سال خود با اختلاف سنی اندک دارند نیز مناسب است. اگر این بچه‌ها در خانه مدام با هم بحث و جدل دارند، خواندن این کتاب به آن‌ها کمک خواهد کرد تا متوجه نعمتی که در اختیار دارند، بشوند و لذت خواهر یا برادر داشتن را درک کنند.

خانه حاج رحیم آقا کجاست؟

نام مؤلف: نویسنده و تصویرگر: پرویز کلانتری

ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

تعداد صفحات: ۳۶

پرویز کلانتری، نقاش، طراح، نویسنده و روزنامه‌نگار فعال بود که در سال جاری از دنیا رفت. او را در نقاشی، متأثر از مکتب سقاخانه می‌دانند. بسیاری از نقاشی‌های او، برای کودکان دبستانی در چند نسل اخیر، شناخته شده است. نقاشی‌های مربوط به درس‌های «رویا و خروس»، «چوپان دروغگو»، «حسنک کجایی»، «مرغابی‌ها و لاک‌پشت» و «رویا و زاغ» از جمله آثار او بوده‌اند.

کتاب «خانه حاج رحیم آقا کجاست؟»، در مورد کودکی روستایی به نام احمد نوشته شده است که برای گذراندن تعطیلات عید نوروز با مادرش به شهر می‌روند تا چند روزی را نزد خاله و شوهرخاله‌اش که همان رحیم آقای داستان باشد- اقامت کنند. یک روز احمد به همراه مادر، خاله و پسرخاله‌اش برای خرید به بازار بزرگ شهر می‌روند. در این بین، احمد محو تماشای بازیگوشی‌های عنتری می‌شود و اینگونه از خانواده‌اش جدا شده و گم می‌شود. داستان پیرامون کمک مردم شهر برای پیدا کردن خانه رحیم آقا است تا احمد پیش خانواده‌اش برگردد. این داستان سعی دارد تا کمک به هم‌نوع و مهربانی مردم با یکدیگر را برای بچه‌ها بیان کند.

محتوای داستان بسیار ساده نوشته شده و دارای تصاویری شاد و کاملاً با هویت ایرانی است. این کتاب، برای چندین نسل خاطره‌ساز بوده است؛ چاپ اول آن در سال ۱۳۶۴ منشر شد و در سال ۱۳۹۵ به چاپ سیزدهم رسیده است. شمار چاپ سیزدهم، ۵۰۰۰ نسخه و شمار مجموع چاپ‌های قبلی این کتاب، ۳۱۰,۰۰۰ نسخه بوده است که نشان می‌دهد این داستان تا چه اندازه پرمخاطب بوده است.

بدائی د

از همه بدم می آید

نویسنده: میج کلی

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

تعداد صفحات: ۲۴ صفحه

آقای مهدی! سلام

نویسنده: حمیده رضایی

ناشر: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)

تعداد صفحات: ۱۲ صفحه

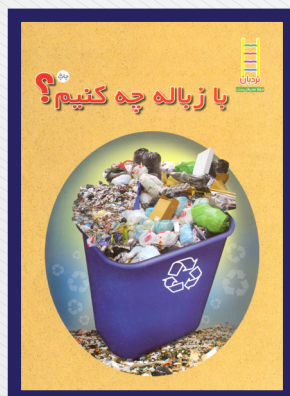

بازباله چه کنیم؟

نویسنده: سالی مورگان

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

تعداد صفحات: ۳۲ صفحه

باغ سبز شاپرکها

شاعر: مجید ملامحمدی

ناشر: به نشر

تعداد صفحات: ۲۴ صفحه

باغبانی
کنید

حفظ محیط زیست

فصلنامه باغبانی در
پاکستان
پاکستان
زمستان

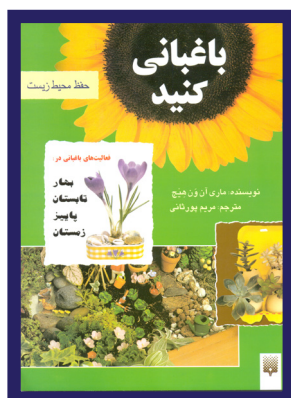
نویسنده: ماری آن ون هیچ
مترجم: عظیم نورانی

باغبانی کنید

نویسنده: ماری آن ون هیچ

ناشر: پیدایش

تعداد صفحات: ۳۲ صفحه

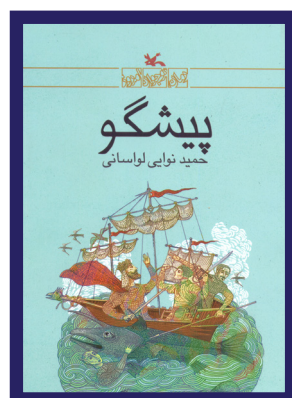

پیشگو

نویسنده: حمید نوایی لواسانی

ناشر: کانون پرورش فکری کودک و نوجوان

تعداد صفحات: ۲۷۹ صفحه

نو رسیده کودک و نوجوان

۴۴

سوپیت راهورت نکش

نویسنده: لین گیبز

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

تعداد صفحات: ۲۴ صفحه

کی بود رفت زیر میز؟

نویسنده: منوچهر احترامی

ناشر: گل آقا

تعداد صفحات: ۴۷ صفحه

مجموعه قصه‌های مینا (جلد ۳)

نویسنده: شاهین رهنما

ناشر: منادی تربیت

تعداد صفحات هر سه جلد ۲۴ صفحه

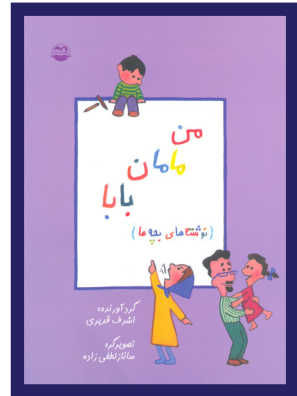

من مامان بابا

گردآورنده: اشرف قدیری

ناشر: امیر کبیر

تعداد صفحات: ۹۵ صفحه

هیولای سبز دنیا را نجات می دهد!

ناشر: شرکت انتشارات فنی ایران

تعداد صفحات: ۲۴ صفحه

یک پرتقال کال کوچولو

نویسنده: نرگس باقری

ناشر: هنر آبی

تعداد صفحات: ۲۴ صفحه

یاران آفتاب

نویسنده: محمد یوسفیان

ناشر: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)

تعداد صفحات: ۱۶ صفحه

یک جعبه پر از دروغ

نویسنده: ابراهیم زاهدی مطلق

ناشر: به نشر

تعداد صفحات: ۱۲ صفحه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران